

ván 1907-ben. Ezt Kodály Zoltán: *A magyar népzene* (A példatárt szerkesztette Vargyas Lajos. Bp. 1969. Negyedik kiadás) című kötetben találtunk meg (351. számú ének. 250. old.). A dallam után mind a négy, Bartók által leírt versszakot közöljük, szerény szövegbeli „modernizálással”. Mindössze a két-pontos, rövid é (ë) betűt mellőztük, mint lokális nyelvjárási sajátosságot.

Különben jelezzük: a teljes szövegben is „olvashatóbbá” tettünk egyes szavakat (lessz = lesz, melly = mely stb.).

Az egykori históriát most azzal a hittel bocsátjuk ismét útjára, hogy biztonnal a mai olvasó is ráérez az egykori vitézi virtus különleges szépségére, főlemelő jellegére.

Ráduly János

Vitéz Kádár István históriája

Szörnyű nagy romlásra készült Pannónia,
Kinek, mint tengernek, megáradott habja,
Sok búnak, bánatnak környülvette árja,
Mert a vitézeknek esett ma egy hája.

Nem illik a vitézt nekem elhallgatnom,
Sőt méltó Kádárról bölcs verseket írnom,
Elsőben szent írást kell ezekre hoznom,
S azután a romlott magyar népre szabnom.

Olvassuk ama nagy ó testamentomban,
Kevés nép maradott sokszor Zsidóságban,
Mert fogva tartattak Babilóniában,
Sok zsidó vitézek estek el a harcban.

S az Isten ládáját egyszer el is nyerték,
Hofnist és Fineást mikoron megölték,
Mikor Éli papnak e dolgot megvitték,
Rút halállal megholt: székéből kiesék.

Nem így van e dolga jó Magyarországnak,
S abban nevededett vitézlő Kádárnak,
Mássa volt, higyjétek, Hektornak, Jóábnak,
Oltalmazója volt Kádár ez országnak.

Hektor is valamíg Trójában láttaték,
Addig a város is épen megtartaték,
De mihelyen Hektor nyaka elmetszeték,
Mindjárt a várost is pogány keze bírék.

Azt reményli vala róla immár szívünk,
Isten után hogy ő lesz egyik védelmünk,
Bástyánk, erős tornyunk ő lészen minékünk,
De jaj, mint csalatott szerelmes nemzetünk.

Teljes életének dicséretes napja,
Mert a szegényeket soha nem rontotta,
Ha más rontotta is, Kádár oltalmazta,
Felelhetsz, a föld s ég annak bizonyosága.

Elhagyá érettünk a Félöldnek pártját,
Hogy hallá itt alatt magyarok romlását,
Felköté érettünk Kádár István kardját,
Óh, jaj, mely kevésé forgatá szándékát.

Mely imé hirtelen esék változása,
Midőn küldék őtet Papolcz oltalmára,
Újfaluhoz gyüle tatárok tábora,
Ott leve Kádárnak utolsó csatája.

A sereget pedig fennszóval biztatja,
Mondván: vágjuk által a tatárt a síkra,
Ezentúl Páczinak elérkezik hada,
Újfalunak is majd megsegít hadnagya.

Rába vizén mindjárt több tatár érkezik,
Kádár vitéz módra vélek megütözik,
Hátul a seregek eszekbe nem vették,
Hogy másutt a vizen több tatár érkezik.

Felemelé Kádár szemeit az égre,
Mondván: Uram Jézus! Légy segítségemre!
Nosza jó katonák, harcoljunk két kézre,
Mert nem látok embert jönni segísége.

A zászlótartónak felszóval kiálta:
Vidd el fiam, vidd el a zászlót más útra!

Hogy el ne vesszen mind Urunk kedves hada,
Mert Magyarországért meghalok én még ma.

Kiontom véremet én szegény hazámért,
Ezenről meghalok kedves nemzetemért.
Nem szánok érette bizony ontani vért,
Mert én a Krisztustól veszek jutalmat s bért.

Tatár a nyilvesszót mint pelyvát úgy szórja,
Mégis ugyan villog, forgódék két karja,
Hétszer a táboron magát általvágja,
Néz az ellenség is, dolgait csudálja.

De hogy fárasztatott nyilak erejével,
Mégis mind halálig hegyes tőrrel öklel,
Leomlik a tatár előtte sereggel,
Azért búcsúzását bízta rám ily renddel:

Elsőbben végbéli szíves akaróim,
Füleki, Pápóczi, Szécsényi rokonim,
Nógrádi, Palánki, Gyarmati társaim,
Diós György, Olnadi, Szedrei barátim,

Kikkel az alföldön sokat sanyargottam,
Sok deret, hideget, meleget kóstoltam,
Sokszor a tatáron szerencsét próbáltam,
Már Isten hozzátok, tőletek megváltam.

Végekben lakozó sok főkapitányok,
Kik engemet kinccsel gyakran ruháztatok,
A kincsért én tőlem törököt vártatok,
Már elmúlt, én tőlem többet nem várhattok.

Széki Péter, aki buzgó szeretettel
Úgy voltál én hozzám, mint test a lélekkal,
Megbocsáss az egész Pápóczi sereggel,
Ha voltam hozzátok valami vétséggel.

Mint jó atya magzatit, engem úgy szeretted,
Hibás dolgaimról gyakran megfeddettél,
Sok jó akarattal voltál mint lehettél,
Isten boldogítson, engem megbecsültél.

Vigy János, Bezeréd vitéz kapitánya,
Kik én életemnek voltatok hasznára,
Látjátok, halálnak akadtam horgára,
Titeket is hívlak lelkem oldására.

Mezei hadaknak fő előljárói,
Urunk mellett holtig forgodó urai,
Hajdú városoknak kapitány hadnagyai,
Mind megbocsássatok urunk sok hadai.

De addig, amidőn köztetek lakhattam,
Számptalan csatákban véletek forgottam,
Hogyha személytetek miben megbántottam,
Megbocsássatok, mert gyarló ember voltam.

Nagyságos, nemzetes édes fejedelem,
Kinek hópénzével keveset élhettem,
Nagyságod megvallá bizonynal én tőlem,
Azért nagyságod is megbocsásson nekem.

Ha én az országért nem vitézkedhetem,
Erről mind az egész sereget követem,
Nagy hatalmas Istent azon mindég kérem,
Vitézeket adjon jobbakat helyettem.

Jó vitéz barátim! Ha néktek vétettem,
Nem akaratból is ha kit megsértettem,
Ellenségnek földén véletek hogy tűrtem,
Megengedjete, ha ti nektek kárt tettem.

Immár jó vitézek, az Istenre kérlek,
Hogy amint én éltem, ti is úgy éljete,
Sok szegény árvákon essék meg szívetek,
Ne légyen a magyar soha ellenségtek.

Hogy ha valakitől valamit elvettem,
Vagy ha szegényeken erőszakot tettem,
Bátor holtom után légyen átok nevem,
És Isten előtt is adjon számot lelkem.

Ezzel is én bizony méltán kérkedhetem,
Hogy én a Krisztustól drága hópénzt vettem,

Melynél soha többet nem várhat én lelkem,
Hóról óra nem fogy már az el én tőlem.

Hol a szent gyűrűket ujjaimba rakták,
És a szent koronát a fejembe nyomták,
Lelkemet a Krisztus székébe állíták,
Szent szent kiáltással nevemet felírták.

Szabó Pál, szerelmes édes kenyeresem,
Kit a hadnagyságra jó szívvel emeltem,
Tedd a sírba, kérlek, meghidegült testem,
Honnan előkéri Krisztus, én elhiszem.

Mely nehezen esik tőled megválásom,
Azt meg nem mondhatom, mert nincsen szólásom,
Nem lehet te veled tovább maradásom,
Mert Krisztussal léssen mennyben én lakásom.

Nem kérlek, engemet hogy vigy messze földre,
Ama cifra pompás temető helyekre,
Hanem hol kiomlott testemnek a vére,
Ott legyen csak közel eltemető helye.

Ámbár a vadak is testemet megrágják,
Hollók és farkasok testemet kiszívják,
Ítélet napjára mert előállítják,
S ama reménységre ismét feltámasztják.

Nem nyújtom már többet hozzátok szavamat,
Látjátok, holtomig tartám regulámat,
Kövessétek, kérlek, az én nyomdokimat!
Ha akartok mennyből venni koronákat.

Ez éneket aki rendelé versekben,
Vitéz Kádár Istvánt kesergé szívében,
Csak alacsony sorsú gyenge értelmében,
Ha nevét keresed, nézzed e versekben.

Dicséret, dicsőség légyen az Istennek,
Pártját fogja fel még a magyar nemzetnek,
Légyen őrizője minden híveinek,
Mondjunk dicséretet az ő szent nevének.

Sipos Erzsébet

Az Erdélyi Gondolat Könyvkiadó termését, a *Székely Útkereső* egy évtizedet bemutató köteteit lapozgatni nem lehet betűre éhes kíváncsiság, a felfedezés vágya, a rátalálás öröme és némi megilletődöttség nélkül. Mert nem vitás: tíz év szellemi értékét összeterelni és az olvasó asztalára tenni komoly kihívás, elismerésre méltó teljesítmény a mai szűkölködő világban az anyagi megszorítások közepette. Aki erre vállalkozik, missziót teljesít.

Megkíséreltem elképzelni, mit érezhet most az együttgondolkodó szerkesztőgárda, a tehetséggel megáldott belső és külső munkatársak, mindenekelőtt pedig az író és költő Beke Sándor, aki főszerkesztőként, kiadóként egy lelkes csapat élén vállalkozott a bátor feladatra.

Talán valamennyien azt érezhetik, amit a barlangász egy-egy tüneményes szépségű cseppkő láttán, vagy a gyöngyhalász, ha felfedi előtte kincsét a

tengeri kagyló... Netán a hegymászó, amikor parányi ember létére lába alatt tudja a magas csúcsot... A magam részéről mégis a búzavető szorgalmával, az ősi rög iránti hűségével azonosítanám a munkájukat. A búzavetőével, aki a tarisznyájából szórja a magot, szíve irányából lendítve a karját az anyaföld felé. Az aratóéval, aki kaszával vág rendet a búzatengerben, miközben megszülnék karján az izmok, de el nem ernyednek naphosszat. A marokszedőével, aki lépésről lépésre kétrét görnyedve öleli magához és köti kérébe a kasza nyomán tarlóra hanyatló búzaszálakat. A kalászszedőével, aki aratás után bebóklássza a tarlót, lehajol minden ottmaradt kalászért, tenyere kosarába gyűjti, és végül bugába köti, hogy kárba ne vesszen.

Szerintem ezt teszi a *Székely Útkereső* is, amikor menti a megmaradást tápláló kenyérnek valót, az életízű gondolatot.